

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO9001:2015**

Кафедра адміністративного, фінансового та інформаційного права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

(пост. п. 0 від «30» 06 2022 р.)

Ректор

А.А. Мазаракі

**ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА/
THEORY OF STATE AND LAW
ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Київ 2022

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

Автор: Гуржій Т.О., доктор юридичних наук, професор

Рецензенти: О.В. Запотоцька, доктор юридичних наук, доц.
В.Р. Щавінський, доктор юридичних наук, заступник голови
Київського окружного адміністративного суду

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА THEORY OF STATE AND LAW

ПРОГРАМА / COURSE SUMMARY

ВСТУП

Програма дисципліни «Теорія держави і права» призначена для підготовки для студентів бакалаврату ДТЕУ галузі знань галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 054 «Соціологія».

Програму підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти ДТЕУ із зазначеної спеціальності та відповідної освітньо-наукової програми підготовки бакалаврів ДТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Теорія держави і права» є формування системного уявлення про сутність, генезис та механізми функціонування держави, права та пов'язаних з ними явищ.

Завдання вивчення дисципліни «Теорія держави і права»: засвоїти понятійно-категоріальний апарат теорії держави і права; опанувати закономірності виникнення, функціонування та розвитку державно-правових явищ і процесів; сформулювати чітке й правильне уявлення про національну правову систему, сучасний стан правового регулювання, структуру державного апарату, пріоритетні напрями правової політики держави; набути широких юридичних знань, потрібних для ефективного вивчення галузевих юридичних дисциплін.

Предметом вивчення дисципліни «Теорія держави і права» є процеси виникнення, розвитку і функціонування держави і права, як провідної організуючої сили в суспільстві.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення дисципліни «Теорія держави і права» є:

володіння понятійним апаратом, загальнотеоретичною основою для розуміння сутності сучасної держави і права, особливостей їх виникнення, функціонування й розвитку, ролі та функцій в організації суспільних відносин;
наявність базових знань про роль права в житті суспільства і людини;
системне уявлення про права та свободи людини і громадянина;
розуміння системи загальнолюдських принципів і цінностей, покладених в основу правового регулювання суспільних відносин;
вміння аналізувати суспільно-політичні події, правові явища і процеси;
вміння користуватися правовими актами, правничою літературою, електронними базами даних юридичного спрямування;

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Теорія держави і права», як обов'язкова компонента освітньої

програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідними освітньо-професійними програмами:

ОП «Соціологія економічної діяльності»

Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>	
ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.	8, 10
ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.	1,2
ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	2,3,12
ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	4,9,10
ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	1,2,5
ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	4,7,9
ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	1-13
ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	13
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>	
РН05. Вільно спілкуватися державною та іноземною / іноземними мовами усно і письмово з професійних питань.	1-13
РН06. Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач.	2,3,12
РН12. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.	12,13

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теорія держави і права як наука та навчальна дисципліна (2 год.)

Поняття та історичний розвиток правознавства. Структура правової науки. Фундаментальні правові науки. Галузеві правові науки. Міжнародно-правові науки. Прикладні правові науки. Місце теорії держави і права в системі правових наук. Предмет теорії держави і права: поняття та ознаки. Функції теорії держави і права. Методи теорії держави і права.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1.

Основний: 19-28.

Додатковий: 31, 36, 37.

Інтернет-джерела: 41, 42.

Тема 2. Держава та її місце в політичній системі організації суспільства (2 год.)

Поняття “країна” та “держава”; основні відмінності між країною і державою; ознаки держави; внутрішні та зовнішні функції держави; поняття і структура політичної системи суспільства. Характеристика основних елементів політичної системи суспільства. Взаємодія держави з іншими суб'єктами політичної системи. Основні напрями і тенденції розвитку політичної системи сучасної України.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1, 9, 10, 13-15.

Основний: 19, 21-25, 29, 30.

Додатковий: 32, 39.

Інтернет-джерела: 43, 44.

Тема 3. Форма держави (8 год.).

Форма держави та її елементи. Форма державного правління. Монархія та її ознаки; абсолютна монархія; теократична монархія; конституційна монархія. Республіка та її ознаки; парламентська республіка; президентська республіка; суперпрезидентська республіка; змішана республіка. Форма державного устрою. Проста (унітарна) держава; ознаки унітарної держави; види унітарних держав. Складна держава; види складних держав; федерація та її ознаки; різновиди федерацій; конфедерація та її ознаки; імперія та її ознаки. Державно-політичний режим. Недемократичні державно-політичні режими; тоталітаризм та його ознаки; авторитаризм: поняття, ознаки, різновиди; диктатура. Демократичний режим: поняття та ознаки; основні різновиди демократій. ліберально-

демократичний режим; консервативно-демократичний режим; соціально-демократичний режим. Поняття та основні характеристики правової держави. Роль закону за умов правової держави. Особа (громадянин), права людини за умов правової держави. Правова держава як засіб забезпечення реалізації та захисту основних прав людини. Співвідношення правової держави та громадянського суспільства. Організація державної влади в умовах правової держави (теорія і практика поділу влади). Основні проблеми формування правової держави в Україні.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1, 3-11.

Основний: 19, 21-30.

Додатковий: 31, 32, 36-40.

Інтернет-джерела: 41, 44-46, 49, 50.

Тема 4. Механізм здійснення державної влади (2 год.)

Поняття механізму держави, його структура. Система державного апарату відповідно до принципу поділу влад. Органи законодавчої влади. Інститут глави держави. Виконавчі органи. Судові органи. Прокуратура. Організаційна структура, кадри, форми та методи роботи державного апарату. Основні принципи його організації та діяльності. Класифікація органів державної влади.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1, 9-14.

Основний: 19, 21-24, 29, 30.

Додатковий: 33, 34, 36.

Інтернет-джерела: 41-46.

Тема 5. Основні концепції праворозуміння (14 год.).

Поняття концепції (теорії) праворозуміння. Характеристика основних концепцій праворозуміння: теорія природного права; історична концепція права; психологічна концепція права; позитивістська концепція права; соціологічна концепція права; матеріалістична концепція права; теологічна концепція права. Необхідність єдиного розуміння права в юридичній практиці. Практичні аспекти розуміння права. Поняття та сутність права в загальносоціальному розумінні (загальнолюдські права і свободи). Ознаки права в загальносоціальному розумінні. Співвідношення права і закону. Права людини як об'єкт міжнародного регулювання. Види прав людини: особистісні, політичні, економічні, соціальні, гуманітарні. Підстави для обмеження прав і свобод. Права, що не підлягають обмеженню. Гарантії прав і свобод людини. Поняття суб'єктивного права; ознаки суб'єктивного права; види суб'єктивних прав; співвідношення суб'єктивного права та юридичного обов'язку; поняття законного інтересу; спільні риси та відмінності суб'єктивного права та законного інтересу; взаємозв'язок

суб'єктивного права та законного інтересу. Об'єктивне право в системі соціальних норм. Поняття соціальних норм; функції соціальних норм; загальні ознаки соціальних норм; види соціальних норм та їх характеристика: - релігійні норми, - звичаєві норми, - норми моралі, - норми естетики, - корпоративні норми, - правові норми. характеристика ключових ознак об'єктивного права; об'єктивні закономірності права; функції права; взаємозв'язок держави та права; взаємодія права та інших соціальних норм.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1,3-8.

Основний: 19-30.

Додатковий: 31, 32, 35-40.

Інтернет-джерела: 41, 42, 48-50.

Тема 6. Джерела права (10 год.)

Джерела права; поняття джерел права; релігійна догма, як джерело права: поняття та ознаки; види релігійних джерел права; Поняття правового звичаю. Поняття узвичаєння. Види правових звичаїв, санкціонованих законодавством України. Звичаї морського порту. Звичаї мореплавства. Ритуальні звичаї. Звичаї торгівлі та підприємництва. Сімейно-правові звичаї. Місцеві традиції та звичаї національних меншин. Ознаки правових звичаїв. Форми санкціонування звичаїв. Юридичний прецедент як джерело права. Поняття юридичного прецеденту, ознаки юридичного прецеденту, переваги та недоліки системи прецедентного права. Правова доктрина як джерело об'єктивного права (поняття, сутність, роль у сучасному праві). Нормативний договір як джерело об'єктивного права (поняття, ознаки, види). Нормативно-правовий акт як джерело об'єктивного права; поняття нормативно-правового акту; ознаки нормативно-правового акту; ієрархічна підпорядкованість нормативно-правових актів; загальнообов'язкові реквізити нормативно-правових актів; елементи структури нормативно-правових актів (типові елементи, преамбула, прикінцеві положення, перехідні положення); переваги та проблемні аспекти нормативно-правових актів як джерела об'єктивного права. Систематизація нормативно-правових актів: поняття та завдання; форми систематизації нормативно-правових актів: облік, інкорпорація, консолідація, кодифікація; ознаки кодифікації; види кодифікованих актів.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1, 3-8.

Основний: 19, 22-30.

Додатковий: 34, 36, 37, 40.

Інтернет-джерела: 41, 42.

Тема 7. Норми права. Система права. Система законодавства. Правові системи сучасності (10 годин)

Поняття норми права; ознаки норми права; структура норми права; поняття гіпотези, диспозиції, санкції; види гіпотези, диспозиції, санкції; класифікації норм права: за способом впливу на поведінку суб'єктів правовідносин; за функціональним призначенням; за характером правовідносин; за дією в часі; за дією в просторі; за колом адресатів; за галуззю права; за способом творення. Поняття правової системи; елементи правової системи; система права та її ознаки; структура системи права; поняття норми права; інститут права: поняття та ознаки; змішані інститути права; поняття галузі права; критерії поділу права на окремі галузі; предмет галузі; метод галузі; здатність галузей до системної взаємодії; види галузей права. публічне та приватне право; матеріальне і процесуальне право. Система законодавства; структура законодавства; Законодавство як основне джерело права України. Основні підходи до визначення системи законодавства; галузева структура вітчизняного законодавства; ієрархічна структура законодавства; основні стадії законотворчої діяльності (розробка законопроекту; розгляд та прийняття законопроекту; вступ закону у дію). Поняття правової сім'ї; критерії розмежування правових сімей; основні правові сім'ї сучасності; визначальні ознаки права країн романо-германської правової сім'ї; визначальні ознаки права країн англосаксонської правової сім'ї; визначальні ознаки права країн релігійної (мусульманської) правової сім'ї; визначальні ознаки права соціалістичних країн.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1, 3-8.

Основний: 19-30.

Додатковий: 34-37, 39.

Інтернет-джерела: 41,42, 50.

Тема 8. Правове регулювання суспільних відносин. Дія нормативно-правових актів (закону) в часі, просторі та за колом осіб (8 годин)

Поняття правового регулювання суспільних відносин. Способи, методи та типи правового регулювання. Правовий режим. Види правового регулювання. Механізм правового регулювання суспільних відносин. Ефективність правового регулювання. Поняття та межі дії нормативно-правових актів. Дія нормативно-правових актів у часі; вступ нормативно-правових актів у дію; припинення дії нормативно-правових актів; принцип негайної дії закону; зворотна сила закону (обмежена та ревізійна); залишкова дія закону. Дія нормативно-правових актів у просторі; поняття державної території; об'єкти, на які поширюється дія національного законодавства України; міжнародна екстериторіальність; внутрідержавна екстериторіальність; дипломатичний імунітет. Дія нормативно-правових актів за колом осіб; громадянський статус як критерій обмеження дії нормативно-правових актів за колом осіб; правовий імунітет особи у міжнародному розумінні; правовий імунітет особи у внутрідержавному розумінні;

дипломатичний імунітет фізичних осіб; особи, які користуються дипломатичним імунітетом; інші особи які користуються міжнародними правовими імунітетами; особи, які користуються внутрідержавним імунітетом в Україні; основні підстави для обмеження дії нормативно-правових актів за колом осіб.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1, 9-18.

Основний: 19-30

Додатковий: 33-36.

Інтернет-джерела: 41, 42, 48.

Тема 9. Основи тлумачення нормативно-правових актів (законодавства) (4 години)

Поняття та завдання тлумачення нормативно-правових актів. Способи тлумачення нормативно-правових актів та їх окремих положень. Мовне тлумачення та його аспекти. Системне тлумачення, логічне тлумачення, історико-політичне тлумачення. Види тлумачення: офіційне та неофіційне; нормативне та казуальне; конституційне, автентичне і легальне; судове та адміністративне; буквальне, обмежувальне та поширювальне. Роз'яснення законодавства. Податкове роз'яснення. Правотлумачні (інтерпретаційні) акти, їх різновиди.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1, 3, 12.

Основний: 20-26.

Додатковий: 33-36.

Інтернет-джерела: 41, 42, 45, 46.

Тема 10. Колізії нормативно-правових актів та правила їх розв'язання (2 години)

Поняття колізії нормативно-правових актів, види колізій нормативно-правових актів, поняття конкуренції правових норм, правила розв'язання колізій нормативно-правових актів, складні випадки розв'язання колізій, поняття колізійної норми на міжнародному та внутрідержавному рівнях, структура колізійних норм, типи колізійних “прив'язок” та типові випадки їх застосування.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1.

Основний: 20, 23-26.

Додатковий: 33-36.

Інтернет-джерела: 41, 42, 45, 47.

Тема 11. Реалізація норм права. Правовідносини (4 години)

Поняття реалізації норм права; форми реалізації норм права; сутність дотримання, виконання, використання та застосування правових норм; зловживання правом: поняття та ознаки; стадії правозастосовної діяльності; поняття правозастосовного акту; класифікації правозастосовних актів, реквізити правозастосовних актів. Поняття правовідносин. Види правовідносин. Ознаки правовідносин. Підстави правовідносин: поняття та види. Структура правовідносин. Суб'єкти правовідносин. Зміст правовідносин. Об'єкт правовідносин. Правоздатність. Дієздатність: мінімальна, неповна, повна та обмежена. Дієздатність юридичних осіб. Деліктоздатність.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1, 9-11, 15-18.

Основний: 19-26, 28-30.

Додатковий: 33-37.

Інтернет-джерела: 41-45, 47, 48, 50.

Тема 12. Правомірна поведінка. Правопорушення. Юридична відповідальність (8 годин).

Поняття та ознаки правової поведінки. Правомірна поведінка: поняття та ознаки. Склад правомірної поведінки. Об'єкт правомірної поведінки. Об'єктивна сторона правомірної поведінки та її ознаки. Суб'єкти правомірної поведінки. Суб'єктивна сторона правомірної поведінки. Види правомірної поведінки: соціально-бажана, соціально-допустима, соціально-шкідлива; соціально-активна, соціально-пасивна, звична, конформістська, маргінальна, нігілістична. Поняття правопорушення. Види правопорушень. Ознаки правопорушень. Поняття та елементи складу правопорушення. Об'єктивні ознаки правопорушення. Суб'єктивні ознаки правопорушення. Передумови та причини вчинення правопорушень. Поняття юридичної відповідальності. Цілі та функції юридичної відповідальності. Ознаки юридичної відповідальності. Підстави юридичної відповідальності. Принципи юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1, 3-8, 16-18.

Основний: 20, 23-26.

Додатковий: 32-34, 36, 37.

Інтернет-джерела: 41, 42, 47, 50.

Тема 13. Законність. Правопорядок. Правова культура (2 години).

Поняття законності: законність як режим і принцип діяльності учасників суспільних відносин. Принципи законності, її нормативно-правова основа. Правопорядок, його поняття, види і співвідношення з законністю. Юридичні гарантії законності та правопорядку. Законність, правопорядок і демократія.

Правова культура, її поняття. Види правової культури: правова культура суспільства; правова культура суспільних груп; правова культура особи. Професійна правова культура. Професійна правова культура. Правосвідомість як елемент правової культури, її роль у здійсненні правової діяльності. Роль правової культури у зміцненні законності та правопорядку.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-8.

Основний: 19-21, 23-26.

Додатковий: 31, 36.

Інтернет-джерела: 41, 42, 46-48.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Декларація про державний суверенітет України. Відомості Верховної Ради УРСР. 1990. №31. ст.429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>
3. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. Європейська соціальна хартія від 18 жовтня 1961 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_300#Text
6. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації, прийнята і проголошена резолюцією 2106 (XX) Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1965 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text
7. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, прийнятий і проголошений резолюцією A/RES/2200 A (XXI) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
8. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, прийнятий і проголошений резолюцією A/RES/2200 A (XXI) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
9. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. Відомості Верховної Ради. 2014. №13. ст.222. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>

10. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року № 586-XIV. Відомості Верховної Ради. 1999. №20-21. ст.190. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
11. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР V. Відомості Верховної Ради. 1997. №24. ст.170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Про Конституційний Суд України: Закон України 13 липня 2017 року № 2136-VIII. Відомості Верховної Ради. 2017. №35. ст.376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
13. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. №31. ст.545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
14. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII. Відомості Верховної Ради. 2015. №2-3. ст.12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
15. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 року № 2235-III. Відомості Верховної Ради. 2001. №13. ст.65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>
16. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. додаток до № 51 (зі змінами і доповненнями). Ст. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
17. Кримінальний Кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. ст.131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
18. Цивільний Кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. ст.356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Основний

19. Каткова Т.Г. Теорія держави та права : навч. посіб. Харків : Право, 2020. 96 с.
20. Петришина О.В. Загальна теорія права. Харків : Право, 2020. 568 с.
21. Шмоткін О.В. Актуальні проблеми теорії держави і права : підручник. К.: НА СБУ, 2019. 275 с.
22. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є.В.Білозьоров, В.П.Власенко, О.Б.Горова, А.М.Завальний, Н.В.Заяць та ін.]; за заг. ред. С.Д.Гусарева, О.Д.Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
23. Сухонос В. Теорія держави та права : підручник. Суми : «Університетська книга», 2018. 544 с.
24. Крестовська Н.М., Матвеєва Л.Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести. К. : Юрінком Інтер, 2019. 584 с.
25. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.] ; за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : ХНУВС, 2018. 416 с.
26. Теорія держави та права України: підручник / [О.М. Бандурка, М.Ю. Бурдін, О. М.Головка та ін]. Харків : Майдан, 2018. 436 с.
27. Теорія держави і права: : навч. посіб. / А. Є. Шевченко, А. В. Старостюк. Вінниця : Нілан, 2017. 271 с.

28. Загальна теорія права / О.В.Зайчук, Н.М.Оніщенко. К. : Юрінком Інтер, 2017. 400 с
 29. Теорія держави і права: підготовка до державної атестації : навч. посіб. / [Є. В. Зозуля, І. В. Іванов, А. В. Гончаров] ; за заг. ред. Є. В. Зозулі. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 163 с.
 30. *Теорія держави та права / Т.О.Гуржій, Л.В. Ніколаєва К.: КНТЕУ, 2020. 380 с.*
- * *Курсивом виділені джерела, що є у бібліотеці КНТЕУ*

Додатковий

31. Сучасне суспільство, людина, право в умовах глобальних трансформацій: монографія / [О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань, С.Б. Жданенко]. Харків : Право, 2020. 344 с.
32. Старосольський В.Й. Держава і політичне право: монографія. К.: Логос, 2017. 1064 с.
33. Бурдоносова М.А. Case-study з дисципліни «Теорія держави і права» для підготовки бакалаврів в галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право». К. : КНУКіМ, 2019. 52 с.
34. Теорія держави і права в тестових завданнях : навч. посіб. / [Наливайко Л. Р. та ін.] ; за заг. ред. Л.Р.Наливайко. Дніпро : ДДУВС, 2018. 715 с.
35. Шмоткін О.В. Теорія держави і права в латинських юридичних аксіомах : навч. посіб. К.: НА СБУ, 2018. 156 с.
36. Теорія держави та права : навч. посіб. для підгот. до атестації здобувачів вищ. освіти / [Є. В. Білозьоров та ін.] ; за заг. ред. С. Д.Гусарєва, та О.Д.Тихомирова. К.: Освіта України, 2017. 113 с.
37. Олійник А.Ю. Основи історії і теорії держави та права. Харків : ЦУЛ, 2019. 200 с.
38. Tamanaha Z. Brian A Realistic Theory of Law. Cambridge: Cambridge University Press, 2017.
39. Kelzen H. General Theory of Law and State. New Yourk : Routledge, 2017. 556 p.
40. Magliocca Gerard The Heart of the Constitution: How the Bill of Rights became the Bill of Rights. Oxford : Oxford University Press, 2018. 248 p.

Internet-ресурси

41. Законодавство України. Офіційний веб-портал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
42. ЛІГА:ЗАКОН. Інформаціо-пошукова система. URL: www.ligazakon.ua.
43. Офіційне інтернет представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>
44. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

45. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України URL:
<http://www.ccu.gov.ua/>
46. Судова влада України: офіційний веб портал. URL:
<https://court.gov.ua/sudova-vlada/>
47. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL:
<http://www.reyestr.court.gov.ua/>
48. Міністерство юстиції України. Офіційний сайт. URL: <https://minjust.gov.ua/>
49. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Офіційний сайт.
URL: <http://www.ombudsman.gov.ua/>
50. European Court of Human Rights. Council of Europe. URL:
<https://www.echr.coe.int/>